

דיני מלחמה בשבת (המשך)

הרב מנחם בן יעקב

בגמרא, מסכת שבת, יט, ע"א: "ת"ר אין צריך על עיירות של נכרים פחות מג' ימים קודם לשבת, ואם התחילו אין מפסיקין. וכן היה שמאי אומר: עד רדתה - אפילו בשבת"

יש לדון ולברר, בסוגיא זו, יסודות אחדים:
א. מה טעם הדין, השנוי כאן, "אין צריך וכו' פחות מג' ימים קודם לשבת", האם דין זה הוא מן התורה או מדרבנן (ומהו המקור לכך)?
ב. באיזו מלחמה המדובר, מלחמת רשות או מלחמת חובה, והאם יש בדין זה הבדל ביניהן?
ג. מהו בלאור הדין "ואם התחילו אין מפסיקין" האם עניינו בהתחילו באיסור (אחר ג' ימים) או בהתחילו בהיתר (קודם ג' ימים)?
ד. מהו גדר חידוש דרשתו של שמאי הזקן: "עד רדתה" - ואפילו בשבת, ומהו היחס בין היתר זה לבין הדין "פיקוח נפש דוחה שבת"?
ה. דין מלחמת הגנה בשבת לעומת מלחמת התקפה (אין צריך וגו').
בחלקו הראשון של המאמר (אמרי יושר, מס' 9) נתבררו שאלות א-ב, יעויין שם.

ביאור דין אם התחילו אין מפסיקין

הדרישה, רמט, ד"ה: ואם התחילו, כתב:

"ואם התחילו - אינו מיירי שהתחילו באיסור תוך ג', אלא ר"ל מאחר שכבר התחילו בהיתר שוב א"צ לפסוק כשיגיע השבת, דהפסוק עד רדתה מיירי שצרו עליה כבר ג' ימים, אבל פחות מג' ימים אסור לצור אפילו רוצים לפסוק בשבת משום צער או חשש מלחמה כן משמע במימוני פ"ב".

והנה שיטת הרמב"ם תבואר לקמן. (בהמשך המאמר, אי"ה, בחלקו האחרון). אבל הטור דקאי בשיטת אביו הרא"ש והרי"ף, דמשום עונג שבת הוא, א"כ קרא דעד רדתה לא מיירי שצרו ג' ימים - דהקדמת ג' ימים הוא דרבנן וצ"ע איך מיירי קרא מזה? וכבר נתבאר לעיל דלרי"ף הוא אסמכתא הלימוד

בספרי ימים רבים ללשון השני בספרי, וא"כ הדין "עד רדתה" אינו תלוי בדין הקדמת ג' ימים, וא"כ מסתבר לפי"ז שכמו שבמלחמת חובה אף תוך ג"י שרי, ואף בשבת עצמה, וכמ"ש הטור וב"י שמלחמת מצוה אפילו בשבת * והיינו מקרא בעד רדתה, כך מסתבר דגם במלחמת הרשות, אף אם התחילו תוך ג"י, נהי דעברו על איסור עונג שבת, מ"מ יש להם היתר דעד רדתה דאינו תלוי בהקדמת ג' ימים כמו שנתבאר לעיל לרי"ף, וא"כ שרי ללחום אף בשבת, וכן כתב בכנה"ג או"ח סימן רמט דלטור היינו אף התחילו באיסור - מותר אף בשבת. ונהי שמשלשון הספרי "ואם הקיפוח ואירעה שבת להיות אין השבת מפסקת מלחמתה" - משמע דמיירי בהתחילו בהיתר, מ"מ הספרי הרי שם מיירי לבתר דין דרבנן של הקדמת ג' ימים כמ"ש שם בפירוש: "ואין צריך על עיר תחילה בשבת אלא קודם לשבת ג' ימים" שהוא מדרבנן ולכן נקט הספרי בהתחילו קודם ג"י, אבל אה"נ שגם בהתחילו לאחר ג"י לרי"ף שרי. וראיה לכך מן התוספתא עירובין, ג, ו, (הובאה לעיל): "מחנה היוצאת למלחמת הרשות אין צריך על עיר של נכרים פחות מג' ימים קודם לשבת, ואם התחילו אפילו בשבת אין מפסיקין, וכן היה שמאי הזקן דורש עד רדתה אפילו בשבת", ומשמע שאף בהתחילו בשבת אין מפסיקין. אמנם בפירוש מנחת ביכורים פירש: ואם התחילו - אפילו בשבת אין מפסיקין, דבהתחילו בחול מיירי, (ולהלן תבאר שיטתו וכדעת הרז"ה), מ"מ פשטא לא משמע כן. ובאמת הגר"א שם גרס: "ואם התחילו אין מפסיקין אפילו בשבת", היינו שלדעתו צריך דוקא להתחיל בהיתר, וכנראה משום קושיה זו, דלדעתו רק בהתחילו בהיתר קמיירי (ולהלן יתבאר דאזיל לטעמיה בגירסת הספרי שהוא דאוריתא וכרז"ה), אבל משמע מזה דלא ניחא לו בגרסתנו ומוכח שסובר לגירסה שבידינו המשמעות שאף בהתחילו בשבת באיסור אין מפסיקין, דאטו משום שביטל עונג שבת עדיין לא בטל לו היתר עד רדתה ואפילו בשבת. וכמ"ש הטור דשרי להלחם מלחמת מצוה אף לכתחילה בשבת דהיתר עד רדתה אינו תלוי בהקדמת ג"י וכנ"ל. ועין שפת אמת יט, שחקר האם "אין מפסיקין" מדובר בהתחילו באיסור או בהיתר. בכנה"ג או"ח רמט כתב דנחלקו רמב"ם וטור ויבואר להלן (בחלקו האחרון של המאמר, בעז"ה, באמרי יושר מס' 11).

ביאור שיטת הרז"ה בדין אין צריך

כתב הרז"ה במאור הקטן לשבת, יט, א, על דברי הרי"ף, וז"ל:
"הרי"ף פירש טעמא משום עונג שבת, ולי נראה טעם
אחר... במה שאמרו אין צריך על עיירות של נכרים,
דכולהו מקום סכנה הוא וכל שלשה ימים קודם לשבת
קמי שבתא מקרי ונראה כמתנה לדחות את השבת מפני
שאין דבר שעומד בפני פיקוח נפש והוא הדין להפריש
במדברות וכל דבר שאדם עתיד לחלל בו השבת."
ופירוש זה הביא הר"ן בשם "יש מפרשים", וכן המאירי, שבת יט, א,
לענין לצור על עיירות, וז"ל:

"אין מתחילין לצור על עיירות של גוים פחות
משלשה ימים קודם שבת שאי אפשר בלי חילול שבת
ובשעור זה צריך לתן לב על השבת. ואם התחילו אין
מפסיקין שנאמר: עד רדתה אפילו בשבת ואפילו במלחמת
הרשות ואין צריך לומר לדבר מצוה ובמדרש אמרו לא
כבש יהושע את יריחו אלא בשבת."
והנה נראה שהרז"ה אזיל לשיטתו גבי אשתפיך חמימיה בשבת קלד,
ב, שכתב הר"ן שם (ד"ה: והיכא):

"והיכא דאשתפוך חמימיה א"נ אבדור סמני לאחר
המילה פשיטא דמחמין ושוחקין מפני הסכנה וכו' מיהו
היכא דאיכא חמימי לרחוץ קודם מילה ואישתפוך הנך
דלאחר מילה בכה"ג הוא דאיכא למידק אי אמרינן
תדחה מילה כיוון שאם נימול נצטרך אחר כך לחלל את
השבת במכשירין או דילמא השתא מיהת בדין מהלינן
ובתר הכי פקוח נפש הוא שדוחה את השבת. והרמב"ן ז"ל
כתב דשרי למימהלי שאין למצוה אלא שעתה ואין דוחין
את המילה מפני שנצטרך אח"כ לדחות את השבת דבתר
הכי פיקוח נפש הוא דדחי ליה ולא מכשירי מילה וכו'
אלא ש"מ שאין צרכי סכנה שלאחר המילה דוחים את המילה
בתחילה אלא שמל ואח"כ מחלל לצורך הסכנה, זהו דעת
הרמב"ן ז"ל... ואינו כן דעת הרז"ה ז"ל שהוא ז"ל
אמר דכל היכא דאשתפוך חמימיה דלאחר המילה מקמי:

מילה תדחה מילה וכו' ש"מ כל שאנו יודעים בתחילת הדבר שיבוא לידי איסור מלאכה דוחין את המצוה כדי שלא יבוא בסוף לידי כך...".

וביאור דעתו עפ"י מש"כ הרמב"ם פ"ב ה"א מהל' שבת: "דחוייה היא שבת אצל סכנת נפשות כשאר כל המצוות", וכמו שאמרו ביומא סה, ב: "מניין לפיקוח נפש שדוחה שבת...". וכו', וכיוון שדחוייה היא, א"כ אם יודע בודאי שיבוא לידי דחיה, א"כ אם אפשר לו לעשות בלא חילול שבת עושה, ולכן סובר בעה"מ דאסור להכניס עצמו לידי דחיה של פיקוח נפש, ולכן גבי מילה אסור למול באשתפיך חמימיה שלאחר מילה, ומוכח דהוא איסור דאוריתא שהרי אין מלים ומבטלים מצות מילה ומוכח דגבי מילה הוא איסור דאוריתא, וא"כ ה"ה גבי מלחמה, אם יודע ודאי שיחלל את השבת אסור, ומוכח מן הספרי לפי גרסתנו לדעה הראשונה מדכתיב ימים רבים - שלשה, שהוא איסור דאוריתא. וכן כתב בעמודי ירושלים לירושלמי שבת א, ח, שהרז"ה אזיל לשיטתו גבי אשתפיך חמימיה, שאסור להכניס עצמו להיתר פקו"נ. ומכאן ש"אין צרין פחות מג' ימים על עיירות של עכו"ם" הוא דין דאוריתא ממש.

ב' הדעות בספרי - מחלוקת רז"ה ורי"ף

ולפ"ז אפשר שב' הדעות בספרי פליגי במחלוקת רז"ה ורי"ף, דלדעה ראשונה הוא דין דאוריתא ונלמד מדכתיב "רבים" - שלשה, שאסור לצור תוך ג"י לשבת, ולכן בא ה"דבר אחר" ודורש לענין פתיחת שלום שלשה ימים וא"כ דין "אין צרין" הוא אסמכתא וכדעת הרי"ף, (וכמ"ש הרא"ם), וא"כ אפשר שמח' רז"ה ורי"ף היא ב' הדעות בספרי דלדעה ראשונה הוא דין דאוריתא, ולדעה שניה הוא אסמכתא כרי"ף. ואפשר שהרז"ה יסבור שגם לדעה השניה הוא דין דאוריתא ונפקא לן תרוויהו מקרא וכמו שנתבאר לעיל. וכן משמע בגור אריה על התורה שם שביאר שתרוויהו נפקא לן מקרא, והטעם "דאין צרין" - משום שנראה כאילו בא לעשות מלחמה בשבת וזהו אסור, דודאי כיוון שהתחילו במלחמה אין מפסיקין ולפיכך יש להתחיל שלשה ימים לפני שבת". ולפ"ז לגור אריה מתפרש הדין "ואם התחילו אין מפסיקין" לא רק כדין בפנ"ע אלא כנימוק וטעם להא דאין מתחילין תוך ג"י קודם שבת, שכיוון שהדין הוא שאין מפסיקין א"כ נראה כבא לדחות את השבת. ולפ"ז הוא איסור דאוריתא לרז"ה. וכן מוכח מגירסת הגר"א שלשון ראשון בספרי הוא לדין הקדמת שלום ודבר אחר בא לפרשו לענין הקדמת ג"י, וא"כ מוכח בהדיא דכמו שהקדמת שלום הוא דין דאוריתא כך

גם הדין "אין צרין" הוא דאורייתא שאל"כ הפסוק מיותר, אע"כ הוא דין דאורייתא שאסור להכניס עצמו לדין דחיה של פיקוח נפש. ולפ"ז, דין עד רדתה, שלומדים אפילו בשבת, תלוי בדין ימים רבים, שאם נתקיים דין ימים רבים, היינו שהתחילו במלחמה מקודם ג"י לפני שבת, א"כ אפשר להמשיך עד רדתה, דעד רדתה קאי על ימים רבים הכתוב בריש הפרשה, שכיוון שהתחילו לצור ג"י לפני שבת, אז התירה התורה עד רדתה אפילו בשבת, אבל בהתחילו תוך ג"י לא התירה מקרא דעד רדתה [זרק משום פקו"נ יהיה מותר כמו במילה אם מל אף שאשתפיך חמימה מסתברא שיש אח"כ דין פקו"נ]. וא"כ כל דין עד רדתה הוא רק בהתחילו ג"י קודם שבת, ולפ"ז פירוש התוספתא "ואם התחילו" - היינו בהיתר, אז אין מפסיקין מקרא דעד רדתה.

גירסת הגר"א לתוספתא עירובין

ולפ"ז אתי שפיר שהגר"א נתקשה בגירסת תוספתא עירובין, ג, ו "ואם התחילו אפילו בשבת אין מפסיקין שנאמר: עד רדתה", והוקשה להגר"א לשיטתו שגרס בספרי דבר אחר, וקודם למדנו דין ג' ימים לשלום, ולדעה שניה למדנו שאין צרין, וא"כ הוא דין דאורייתא, וכרז"ה, וקרא דעד רדתה עלה קאי. וא"כ אי אפשר לומר דאם התחילו באיסור יש היתר דעד רדתה, דהרי קרא מיירי בהתחילו קודם ג"י, ולכן הגר"א לשיטתו הגיה שם באות כה: "ואם התחילו אין מפסיקין אפילו בשבת", דמשמע דבהתחילו בהיתר מיירי. וכמו שאיתא בספרי "ואם הקיפוח וארעה שבת להיות אין מפסיקין, דכתיב: עד רדתה". וא"כ א"ש שהגר"א הגיה כן, דבהתחילו באיסור אין קרא דעד רדתה. ולפ"ז א"ש דברי מנחת בכורים בפירושו לתוספתא שם, שגם לגירסתנו פירש "ואם התחילו - אפילו בשבת אין מפסיקין", משום שאת הדין "אין צרין" פירש כרז"ה - שכתב "דמקרי התחיל באיסור שיביא לידי חילול שבת" - וכיוון שסובר כרז"ה, ע"כ הדין עד רדתה קאי על ימים רבים דהיינו בהתחיל בהיתר, וא"כ סיפא "ואם התחילו" - ע"כ בהתחילו בהיתר מיירי, ולכן פירש ואם התחילו - אפילו בשבת אין מפסיקין להלחם אלא כיוון שהתחילו המלחמה נלחמים אף בשבת.

תרגום יונתן - בשיטת הרז"ה

וגם דעת תרגום יונתן בן עוזיאל בשיטה זו קאי שכתב על הפסוק:

"ימים רבים" - "ארום תקפון על קרתא על יומי שבעתא לאגחא קרבא עלה למכבשה בשבתא". ופירש בפי' יונתן שדעתו שצריך שבעה ימים קודם השבת לצור עליה ואז מותר להלחם גם בשבת, ונראה שטעמו כמו שביאר הרמב"ן

בעשרת הדברות וכן בדרשה לראש השנה, שמצות "זכור את יום השבת" נוהגת כל השבוע, לזכור בכל יום את השבת, והחיוב להמנע מחילול שבת חל כל השבוע, ולכן לדעתו הדין הוא שיתחילו ביום ראשון; ועכ"פ לדעת הרמ"א, ג' ימים משום עונג שבת, ודאי לא שייך ז' ימים, אלא ע"כ מטעם זכור, שחל עליו חיוב שבת להמנע מחילול שבת כבר קודם. ולדידן אמרינן רק ג"י דכל ג' ימים מקמי שבתא מקרי.

אין הבדל בין מלחמת מצוה לרשות - בדין ג"י וכיוון דלספרי התירה התורה מלחמה מקרא דעד רדתה, א"כ קרא במלחמת הרשות, וקאי רק אם התחילו ג' ימים לפני שבת, ומניין לנו להתיר במלחמת מצוה? רק בק"ו ממלחמת הרשות, וא"כ אין לנו היתר אלא קודם ג"י לשבת, אבל תוך ג"י אין מקור להתיר, ואף במלחמת חובה אין לנו היתר אלא קודם ג"י לשבת, אבל תוך ג"י לעולם אסור לשיטה זו. ובזה יתבאר מה שאמרו במדרש רבה, נשא, יד, א; וכן הוא במדרש תנחומא, נשא, כח וז"ל:

"אפרים מעוז ראשי - אם יאמר לך אדם למה חילל יהושע את השבת ביריחו, אמור לו: על פי הגבורה עשה, שנאמר: "ויאמר ה' אל יהושע ראה נתתי בידך את יריחו ואת מלכה גבורי החיל...". ועוד דבר אחר עשה יהושע מדעתו מה שלא נאמר לו, כיוון שנכבשה חומת יריחו שבת היה, אמר יהושע: השבת כולו קודש, אף כל מה שכבשנו בשבת יהיה קודש לה'. א"ל הקב"ה: וכך עשית חייך הרי קרבנך מסייע את שבטך ודוחה את השבת, שנאמר: "ביום השביעי נשיא לבני אפרים" וכו'".

ומשמע מדברי המדרש שיהושע חילל את השבת עפ"י הוראת ה', וקשה מאי פריך במדרש הרי קרא עד רדתה כתיב? אלא מוכח כנ"ל דקרא מיירי בהתחילו שלשה ימים קודם שבת, וסובר המדרש, כמו שביארנו לעיל בשיטת הירושלמי, שהקפת כל השבוע אינה נקראת התחלה, וא"כ ע"כ שגם מלחמת חובה אין לנו אלא אותו הלימוד של עד רדתה הכתוב במלחמת הרשות, וק"ו למלחמת חובה, אבל דיו וכו'. וא"כ כל ההיתר רק קודם ג"י לשבת, ומלחמת יהושע ביריחו, שהיתה בשבת, היא לפי המדרש עפ"י ה' בהוראת שעה. כי אם נאמר שיש הבדל בין מלחמת חובה לרשות, שמלחמות חובה שרי

תוך ג"י, אי"כ מאי פריך המדרש היאך חילל השבת - יתרץ: עד רדתה?
אע"כ דקרא מיירי בהתחילו קודם ג' ימים.

וכן במדרש רבה, נשא (יד):

"אם יאמר לך אדם היאך חילל יהושע את השבת, אמור
לו: עפ"י הקב"ה עשה, שנא': "ויאמר ה' אל יהושע
ראה נתתי וגו'... וביום השביעי תסבו את העיר".
ואי אפשר לז' ימים בלא שבת הוי אפרים מעוז ראשי.
ד"א אפרים מעוז ראשי - מדבר בנשיא אפרים שהקריב
קרבתו לחנוכת המזבח ביום השבת, שנא': "ביום
השביעי נשיא לבני אפרים" וגו', מנין שיום שבת היה?
לפי שכבר אמרנו אותו יום שהתחילו הנשיאים יום
ראשון היה, מכאן אתה למד שיום הז' להקרבה שבת היה.
שלא תאמר היאך חילל את השבת והלא אין קרבן יחיד
דוחה את השבת וזה הקריב בשבת, אמר הקב"ה: לא על
פיו עשה, שאני אמרתי למשה: "נשיא אחד ליום נשיא
אחד ליום יקריבו את קרבנם לחנוכת המזבח" בלא הפסק
יקריבו זה אחר זה..."

אלמא משמע שהוראת שעה היתה, ומוכח שאין היתר תוך ג' ימים לשבת אף
במלחמת חובה. וסובר הירושלמי דכיבוש יריחו מקרי התחיל בשבת ולא ג"י
קודם, כיוון שההקפות אינן נחשבות להתחילו במלחמה, ולכן הוי תוך
ג"י. ומוכח דאף מלחמת חובה לא שרי תוך ג' ימים לשבת, ומוכח דעד
רדתה קאי על "ימים רבים" ורק לפני ג"י שרי, * וכן מפורש הדבר

*ובזה מוסכרת גם דעת רב סעדיה גאון, במאמר שלישי, שאלה תשיעית,
שנשאל איך נלחם יהושע בשבת, וכתב שם: "ואין הדבר כן כי לא זכר בכל
יום מלחמה, אבל היו בכל יום נושאים הארון ותוקעים בשופרות ואלו המעשים
מותרים בשבת, אבל היום הז' שבו היתה מלחמה לא היה שבת". וקשה למה
לא תירץ שעד רדתה ואפילו בשבת. וכן הקשה שם בשביל האמונה, יב,
וכתב שם שרק כדי להשיב לאותו מין כתב כן, כי לפי דעתנו אי"ש דקרא
עד רדתה כתיב ולהנ"ל אתי שפיר, דקרא דעד רדתה מדובר רק בהתחילו
קודם ג' ימים, ובהתחילו תוך ג"י ליכא קרא, ובאמת היה יכול להשיב
הוראת שעה, אך תשובה זו לא רצה להשיב למין, שעשה יהושע מדעתו שהבין
שזאת כוונת הציווי "כה תעשה שבעת ימים", ולכן דחה אותו וכרעיון שביל
האמונה שזו תשובה למין. אבל רק משום שהתשובה שהיה לו להשיב היא,
"הוראת שעה" ניחא שבחר לדחותו, אבל אם מקרא מלא עד רדתה - אפילו
בשבת, למה לא השיבו דכן עפ"י ההלכה? ומוכח דקרא מיירי רק קודם ג"י.

בילקוט שמעוני ליהושע, דיהושע מדעתו עשה, וכדברי המדרשים האלה.
הוכחה ממלחמת יהושע בגבעון, לשיטת פדר"א,

שתוך ג"י אסור אף במלחמת מצוה

בפרקי דר' אליעזר הגדול, פרק נב, איתא:

"מופת ששי - מיום שנבראו שמים וארץ הירח והכוכבים
והמזלות עולים להאיר על הארץ ואינן מערערין זה את
זה, עד שבא יהושע ועשה מלחמתן של ישראל, וערב שבת
היתה, וראה יהושע בצרתן של ישראל שלא יחללו את
השבת וכו', מה עשה יהושע פשט ידו לאור השמש ולאור
הירח ולאור הכוכבים והזכיר עליהם את השם ועמדו כל
אחד ואחד ששה ושלשים שעות עד מוצאי שבת, שנאמר
(יהושע י, יג): "וידום השמש וירח עמד עד יקום גוי
אויביו" וכתוב: "ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו
לשמוע ה'" וכו', ושמעו רבים ותמהו שלא היה כמוהו
מיום שנברא העולם, שנאמר: ולא היה כיום ההוא."
ולכאורה קשה מדוע ראה יהושע בצרתן של ישראל שלא יחללו את השבת, הרי
מקרא מלא כתיב עד רדתה-ואפילו בשבת? ומהרש"א לעבודה זרה, כה, ב כתב:
"ואין להקשות מה חילול שבת היה שם כיוון שהיה מלחמת
חובה, כמו שהותר להם מלחמה בשבת ביריחו. די"ל שלא
היתה מלחמה זו מתחלה מלחמת חובה שלא באו במלחמה זו
לכבוש א"י אלא להציל יושבי גבעון כמפורש בקרא.
ועי"ל דאיתא בירושלמי [וכוונתו למדרש רבה הנ"ל,
דבירושלמי משמע שלומדים לדורות מיריחו] דיריחו נמי
הוראת שעה היתה וכו', והא דדרשינן עד רדתה ואפילו
בשבת היינו בהתחילו במלחמה שלשה ימים קודם לשבת כדאמר
בפ"ק דשבת".

ולכאורה קשה דהיינו רק במלחמת רשות אבל במלחמת מצוה אפילו תוך ג"י
כמשעות הרי"ף וירושלמי פ"ק דשבת? ומוכח שסובר המהרש"א שבבלי
פליג ואדרבא מזה שלגבי ספינה יש חילוק בגמרא בין מצוה לרשות ולגבי
"אין צריין" אין חילוק בין מלחמת מצוה לרשות, אלמא מסתמא דש"ס
מבואר דגם במלחמת מצוה שרי רק אם התחילו ג"י קודם לשבת (ודין
זה קיים לא רק במלחמת הרשות), ומדויק כן שהמקור שהגמ' מביאה הוא

תוספתא בעירובין ושם ברישא קתני "מחנה היוצאת למלחמת הרשות..."
ובבבלי בשבת יט, א השמיטו הקדמה וכותרת זאת, אלמא, מיירי הדין
דאין צרין בין במלחמת מצוה בין במלחמת רשות, משום שהדין "אין
צרין" הוא דין דאוריתא, וילפינן מקרא "ימים רבים", והיתר עד
רדתה מיירי רק בהתחילו ג' ימים קודם, וא"כ אף מלחמת חובה שרי
רק אם התחילו קודם שלשה ימים; ולכן מדגיש פרקי דר' אליעזר:
"וערב שבת היתה" - להורות שהתחילו רק בע"ש במלחמה וכאן אין ההיתר
דעד רדתה, ולכן הוצרך יהושע לנס, שראה בצרת ישראל שלא יחללו השבת.
ומוכח מכל המקורות הנ"ל שבין מלחמת חובה ובין מלחמת רשות - שרי
רק קודם ג' ימים לשבת, אבל תוך ג"י אין היתר מקרא דעד רדתה.